

La UA publica la identitat de 1.760 republicans internats en camps de concentració d'Algèria i el Marroc

La web Exili Republicà al Nord d'Àfrica té com a objectiu recuperar la memòria i difondre el coneixement d'un dels exilis «més oblidats»

Camp de Colomb-Béchar, a Algèria | UA

L'Arxiu de la Democràcia de la Universitat d'Alacant (UA) ha publicat la identitat de 1.760 republicans espanyols que van estar internats als camps de concentració de Bouarfa (el Marroc) i Colomb-Béchar (Algèria) en els quals van forçar la majoria d'ells a treballar en la construcció del ferrocarril Transsaharià.

Aquest treball ha sigut possible gràcies a la «conscienciosa» tasca desenvolupada per dos membres del consell assessor de l'Arxiu de la UA, l'historiador Juan Martínez Leal, que és especialista en la matèria i que ha comptat amb el suport de Mercedes Guijarro. Tots dos investigadors han recuperat els documents de Creu Roja Internacional (Ginebra), que va visitar els camps en l'estiu del 1942, la còpia digital del qual ha sigut facilitada pel Centre Documental de la Memòria Històrica, a Salamanca.

La llista ja es pot consultar en la nova secció de la web Exili Republicà al nord d'Àfrica amb el nom «Els camps de treball forçat del Transsaharià».

Aquest projecte és obert i s'«enriqueix dia a dia amb nous materials», segons comenta Martínez Leal. Així, des de la inauguració de la web el 2020, aquesta secció de l'Arxiu de la Democràcia de la Universitat d'Alacant «no ha cessat» d'incorporar nous continguts fins a arribar a convertir-se en la «publicació en internet de referència» sobre aquest tema, tant per a investigadors, familiars, com interessats en general per aquest exili republicà menys conegut, però de transcendència «important», «especialment» per a les comarques del sud del País Valencià.

Els camps de Bouarfa i Colomb-Béchar van ser els centres neuràlgics del que va ser el projecte de construcció del ferrocarril Transsaharià, en els quals el govern col·laboracionista francès de Vichy va arribar a concentrar les 12 Companyies de Treballadors Estrangers (GTE), en la seua immensa majoria integrades per republicans espanyols. Totes dues poblacions distaven uns 140 quilòmetres a un costat i a l'altre de la frontera que separava l'Algèria francesa del protectorat francès del Marroc.

L'internament en aquests dos camps i la resta de la zona era en règim forçós, amb una paga miserable, duríssimes condicions de treball, sobretot de pic i pala (picar la pedra, desmuntar i traslladar-la per a col·locar les travesses) en condicions climàtiques insofribles de calor extrema i arenes ardents, molt deficient alimentació i una atenció per part dels vigilants armats que incloïa maltractaments i càstigs.

L'anàlisi de les dades obtingudes en la documentació de l'Arxiu de la Creu Roja Internacional permet conèixer la procedència dels internats i, entre ells, hi ha una «forta presència» de nascuts a la demarcació d'Alacant, seguida per les de Múrcia, Madrid, Màlaga i València.

També es disposa d'informació sobre les professions o oficis declarats pels interns, entre les quals predominen els oficis no especialitzats relacionats amb l'agricultura i tot tipus d'oficis mecànics, com ara torners i ajustadors, entre altres. Encara que minoritaris, també cal assenyalar la presència d'oficis no manuals, entre els quals s'inclouen periodistes, metges, artistes i músics.

El desembarcament aliat en el nord d'Àfrica es va iniciar el novembre del 1942 amb l'Operació Torch; no obstant això, l'alliberament dels camps no va arribar fins diversos mesos després.